

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI ¹⁾**

z dnia2006 r.

w sprawie kontroli granicznej dokonywanej przez funkcjonariuszy Straży Granicznej

Na podstawie art. 11 ust. 7 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 234, poz. 1997 oraz z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711 i Nr 170, poz. 1218) zarządza się, co następuje:

§ 1.

1. Rozporządzenie określa tryb dokonywania:

- 1) kontroli granicznej;
- 2) kontroli osobistej oraz przeglądania zawartości bagaży i sprawdzania ładunków w portach i na dworcach oraz w środkach komunikacji lotniczej, drogowej, kolejowej i wodnej

- przez funkcjonariuszy Straży Granicznej, zwanych dalej „funkcjonariuszami”.

2. Warunki dokonywania kontroli granicznej, uwzględniające formy kontroli granicznej, sposoby jej przeprowadzania i poświadczenia w dokumentach uprawniających do przekraczania granicy państwowej oraz symbole i dane występujące w stemplach kontrolerskich określa rozporządzenie (WE) nr 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. ustanawiające wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) (Dz. Urz. UE L 105 z 13.04.2006), zwane dalej „kodeksem granicznym Schengen”.

§ 2.

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) obywatel państwa trzeciego - osoba, o której mowa w art. 2 pkt 6 kodeksu granicznego Schengen;
- 2) przewoźnik - podmiot, o którym mowa w art. 2 pkt 14 kodeksu granicznego Schengen.

§ 3.

Uproszczenie kontroli granicznej w stosunku do obywateli państw trzecich polega naograniczeniu kontroli do:

- 1) sprawdzenia autentyczności i ważności dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy państwowej;
- 2) stwierdzenia tożsamości na podstawie przedstawionego dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy państwowej;
- 3) sprawdzenia autentyczności i ważności wiz lub innych zezwoleń, jeżeli są wymagane;
- 4) sprawdzenia, czy opuszczenie terytorium Rzeczypospolitej Polskiej następuje przed upływem okresu ważności wizen lub terminu pobytu określonego na podstawie odrębnych przepisów.

2. Uprozczonej kontroli granicznej nie stosuje się jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie, że osoba podlegająca kontroli granicznej stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa, porządku publicznego lub uprawnione organy zleciły wykonanie czynności określonych odrębnymi przepisami.

§ 4.

1. Karta potwierdzająca wjazd lub wyjazd, o której mowa w art. 10 ust. 3 kodeksu granicznego Schengen, powinna zawierać: nazwę placówki SG, imię i nazwisko obywatela państwa trzeciego, datę urodzenia, obywatelstwo, numer i rodzaj dokumentu podróży oraz w stosownych przypadkach numer wizen, którą należy potwierdzić stemplem kontroli granicznej.

2. Wydanie karty, o której mowa w ust. 1, powinno być każdorazowo odnotowane w dokumentacji służbowej.

§ 5.

Kontroli osobistej dokonuje się w szczególności, w przypadku:

- 1) zatrzymania osoby, co do której zachodzi uzasadnione podejrzenie, że popełniła przestępstwo lub wykroczenie;
- 2) doprowadzenia do pomieszczeń służbowych osoby ujętej w związku z uzasadnionym podejrzeniem popełnienia przestępstwa lub wykroczenia;
- 3) ujawnienia rzeczy przy osobie, które mogą stanowić zagrożenie bezpieczeństwa w komunikacji międzynarodowej.

Funkcjonariusz Straży Granicznej może dokonać kontroli osobistej w przypadku istnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez osobę czynu zabronionego pod groźbą kary, gdy kontrola ma na celu zabezpieczenie lub ujawnienie dowodów albo rzeczy mających związek z realizacją czynu zabronionego.

Kontrolę osobistą powinien przeprowadzać funkcjonariusz:

- 1) tej samej płci co osoba kontrolowana;

2) w miejscu niedostępnym dla osób trzecich, w czasie wykonywania kontroli. Jeżeli kontrola osobista musi być przeprowadzona niezwłocznie, w szczególności ze względu na okoliczności mogące stanowić zagrożenie dla życia, zdrowia ludzkiego lub mienia, może jej dokonać funkcjonariusz płci odmiennej, także bez zachowania warunku, o którym mowa w ust. 3 pkt 2 w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste osoby kontrolowanej.

Przed przystąpieniem do kontroli osobistej funkcjonariusz dokonuje określonych czynności:

- 1) uprzedza o fakcie dokonania tej kontroli osobę, która ma być kontrolowana;
- 2) podaje swój stopień, imię, nazwisko w sposób umożliwiający odnotowanie tych danych, podstawę prawną oraz przyczynę podjęcia czynności służbowej;
- 3) okazuje legitymację służbową, w przypadku gdy jest nieumundurowany, a na żądanie osoby wobec której podjęta będzie czynność umożliwia odnotowanie danych w niej zawartych.

6. Kontrola osobista polega na sprawdzeniu odzieży osoby i podręcznych przedmiotów.

7. Osoba poddana kontroli osobistej może przybrać do tej czynności osobę, przez siebie wskazaną. Funkcjonariusz jest obowiązany dopuścić osobę wskazaną do udziału w czynności, chyba że jej obecność utrudniałaby lub uniemożliwiałaby przeprowadzenie czynności.

8. Funkcjonariusz może przybrać do obecności przy kontroli osobistej osobę trzecią, jeżeli uzna to za konieczne dla uzyskania celu kontroli.

9. Po zakończeniu kontroli osobistej funkcjonariusz:

- 1) ustnie informuje osobę, wobec której podjęto te czynności, o prawie złożenia zażalenia do właściwego miejscowo prokuratora na sposób przeprowadzenia tych czynności;
- 2) odnotowuje dokonanie kontroli osobistej w dokumentacji służbowej określając datę, miejsce, czas i przyczynę jej przeprowadzenia oraz dane osoby objętej kontrolą i w niej uczestniczącej, a także wynik czynności.

10. Na żądanie osoby poddanej kontroli osobistej funkcjonariusz sporządza protokół z przeprowadzonych czynności.

§ 6.

1. Funkcjonariusz dokonuje przeglądania zawartości bagaży, sprawdzania ładunków w portach i na dworcach oraz w środkach komunikacji lotniczej, drogowej, kolejowej i wodnej w obecności posiadacza bagażu lub ładunku albo przedstawiciela przewoźnika, spedytora lub agenta morskiego.

2. W przypadku braku możliwości zapewnienia natychmiastowej obecności osób, o których mowa w ust. 1, funkcjonariusz może przejrzeć zawartość bagaży lub sprawdzić ładunek bez ich obecności, jeżeli z posiadanych informacji wynika, że zwłoka może spowodować zagrożenie dla życia, zdrowia ludzkiego lub mienia, lub gdy istnieje uzasadniona obawa zniszczenia bądź utracenia rzeczy mogących stanowić dowód w sprawie albo podlegających zajęciu w postępowaniu karnym..

§ 7.

1. Sprawdzenia ładunku przemieszczanego lub przeznaczonego do przemieszczenia przez granicę państwową, można dokonać w miejscu jego składowania, a także podczas jego załadowania, rozładowania lub przeładowania oraz w środku transportowym.

2. Sprawdzenia ładunku znajdującego się pod zamknięciem celnym dokonuje się w obecności funkcjonariusza Służby Celnej.

§ 8.

1. Kontroli granicznej osób, w przypadku stosowania stacjonarnych lub mobilnych środków technicznych oraz psów służbowych dokonuje się w sposób nie powodujący zagrożenia dla życia lub zdrowia tych osób.

2. Przeglądanie oraz sprawdzanie bagaży, ładunków i środków transportu w przypadku stosowania stacjonarnych lub mobilnych środków technicznych oraz psów służbowych dokonuje się w sposób nie powodujący ich uszkodzenia.

3. Podczas dokonywania kontroli, o której mowa w ust.1, psa służbowego prowadzi się na smyczy i w kagańcu, przy nodze.

4. Podczas dokonywania czynności, o których mowa w ust. 2, psu służbowemu można zdjąć kaganiec i smycz.

§ 9.

1. Funkcjonariusz w trakcie dokonywania kontroli granicznej ma obowiązek wykonać czynności zlecone przez sąd, prokuraturę oraz inne właściwe organy państwowe w zakresie określonym w odrębnych przepisach.

2. W uzasadnionych przypadkach, wymagających uzyskania dodatkowych informacji lub wykonania dodatkowych czynności, kontroli granicznej w ruchu drogowym można dokonać poza pasem ruchu, tak aby ruch innych pojazdów przekraczających granicę państwową nie został zakłócony.

§ 10.

1. Kontroli granicznej żołnierzy i funkcjonariuszy jednostek organizacyjnych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Policji oraz Straży Granicznej przekraczających granicę państwową dokonuje się w sposób uproszczony.
2. Kontrola, o której mowa w ust. 1, może być ograniczona do odebrania listy żołnierzy lub funkcjonariuszy, zawierającej dane personalne oraz numery dokumentów uprawniających do przekroczenia granicy państwowej, poświadczonej przez uprawniony organ wojskowy, Policji lub Straży Granicznej.

§ 11.

Można odstąpić od kontroli granicznej lub dokonać jej w sposób ograniczony do przyjęcia zgłoszenia zamiaru przekroczenia granicy państwowej przez:

- 1) załogi statków Morskiej Służby Poszukiwania i Ratownictwa i straży pożarnej, wychodzące w morze w związku z akcją ratowniczą;
- 2) załogi statków ratownictwa morskiego innych państw znajdujące się w polskich portach, wychodzące w morze w związku z akcją ratowniczą;
- 3) załogi pojazdów i statków powietrznych służb policyjnych państw sąsiednich uczestniczących w akcjach, których celem jest ochrona życia lub zdrowia;
- 4) członków załóg i osoby podróżujące polskimi statkami handlowymi, pasażerskimi i specjalnymi między portami polskimi oraz po Morzu Bałtyckim bez zawijania do obcych portów;
- 5) członków załóg statków budowanych lub remontowanych w stoczniach znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej odbywających próbną rejsy bez zawijania do obcych portów;
- 6) członków załóg i pasażerów statków obcych podróżujących między portami polskimi, w przypadku gdy wobec osób tych została dokonana kontrola graniczna przy wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 7) załogi okrętów wojennych i statków powietrznych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 8) załogi okrętów wojennych i statków powietrznych państw obcych wykonujących zadania w ramach wiążących Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych i porozumień.

§ 12.

Stosownie do zasad wynikających z umów międzynarodowych wiążących Rzeczpospolitą Polską oraz przyjętych zwyczajów, kontroli granicznej dokonuje się poza kolejnością, w szczególności wobec:

- 1) członków grup ratowniczych i ekspertów, a także ich wyposażenia i środków pomocy;
- 2) członków załóg pojazdów straży pożarnej, sanitarnych oraz osób uczestniczących w akcjach ratowniczych ;
- 3) autobusów w komunikacji międzynarodowej dokonujących regularnych przewozów osób;
- 4) pojazdów przewożących żywe zwierzęta, towary łatwo psujące się lub niebezpieczne oraz transportujących pomoc humanitarną.

§ 13.

Przepisy niniejszego rozporządzenia, dotyczące trybu dokonywania kontroli granicznej na granicy zewnętrznej, o której mowa w art. 2 pkt 2 kodeksu granicznego Schengen, stosuje się do kontroli na granicy wewnętrznej, o której mowa w art. 2 pkt 1 kodeksu granicznego Schengen, do dnia określonego w decyzji Rady dotyczącej pełnego stosowania dorobku Schengen w Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 14.

Do czasu zniesienia kontroli granicznej osób, na podstawie decyzji Rady, o której mowa w 13, kontroli granicznej osób podróżujących statkiem powietrznym odbywającym lot:

- 1) z zagranicy, z międzylądowaniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli nie następuje zmiana statku powietrznego i na terytorium Rzeczypospolitej nie dosiadają się pasażerowie odbywający lot na odcinku krajowym, dokonuje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na lotnisku dla nich docelowym;
- 2) za granicę, z międzylądowaniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli nie następuje zmiana statku powietrznego i na terytorium Rzeczypospolitej nie dosiadają się pasażerowie odbywający lot na odcinku krajowym, dokonuje się na lotnisku ich wyjazdu;
- 3) z zagranicy, którzy kontynuują podróż na liniach krajowych, dokonuje się na lotnisku lądowania statku powietrznego z zagranicy;
- 4) za granicę, przesiadających się z lotu na odcinku krajowym na lot za granicę dokonuje się na lotnisku, z którego statek powietrzny odlatuje za granicę.

§ 15.

Traci moc rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie kontroli granicznej dokonywanej przez funkcjonariuszy Straży Granicznej (Dz. U. Nr 96, poz. 862 i Nr 143, poz. 1203).

§ 16.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

1) Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji kieruje działem administracji rządowej - sprawy wewnętrzne na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 lipca 2006 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (Dz. U. Nr 131, poz. 919).

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie kontroli granicznej dokonywanej przez funkcjonariuszy Straży Granicznej stanowi wykonanie delegacji ustawowej zawartej w art. 11 ust. 7 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 234, poz. 1997 oraz z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711 i Nr 170, poz. 1218).

Nowelizacja ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej dokonana ustawą z dnia 22 kwietnia 2005 r. o zmianie ustawy o Straży Granicznej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 90, poz. 757) wprowadziła zmianę do art. 11 ust. 7, a tym samym zmianie uległa podstawa wydania rozporządzenia. W art. 25 ww. ustawy nowelizującej zachowano dotychczas obowiązujące rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie kontroli granicznej dokonywanej przez funkcjonariuszy Straży Granicznej (Dz. U. Nr 96, poz. 862 i Nr 143, poz. 1203) przez okres nie dłuższy niż 18 miesięcy. Rozporządzenie utraci moc obowiązującą z dniem 25 grudnia 2006 r.

W treści projektu rozporządzenia zamieszczono postanowienia regulujące tryb dokonywania kontroli osobistej, przypadki, w których może być dokonana i sposób jej przeprowadzenia; tryb dokonywania przeglądania zawartości bagaży oraz sprawdzania ładunków w portach i na dworcach oraz w środkach komunikacji lotniczej, drogowej, kolejowej i wodnej a także sposób i warunki przeglądania zawartości bagaży oraz sprawdzania ładunków w tym przy użyciu psów służbowych. Ponadto określono w rozporządzeniu warunki użycia środków technicznych i psów służbowych podczas kontroli granicznej.

Materię dotyczącą przekazanych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych do uregulowania zagadnień w drodze rozporządzenia obejmującą dokonywanie kontroli granicznej, poświadczania jej w dokumentach uprawniających do przekraczania granicy państwowej oraz symbole i dane występujące w stemplach kontrolerskich określa, obowiązujące od 13 października 2006 r. Rozporządzenie (WE) Nr 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) (Dz. Urz. WE L 105 z 13.04.2006) zwane dalej „KGS”.

W związku z tym, że rozporządzenia UE stosowane są w całości i bezpośrednio w projekcie rozporządzenia zamieszczono wyłącznie informację o zakresie spraw, które zostały objęte KGS, bowiem stanowienie norm w tym zakresie jest niedopuszczalne i byłoby bezskuteczne.

Z uwagi na okoliczność, że KGS określa procedury graniczne, projektowane rozporządzenie obejmuje wyłącznie materię nie uregulowaną kodeksem granicznym Schengen.

Zagadnienia, które zostały uregulowane w KGS, w projekcie rozporządzenia zostały pominięte, dotyczy to takich zagadnień jak:

- zakres dokonywania kontroli granicznej (art. 7 KGS),
- uproszczenie kontroli granicznej (art. 8 ust 1-3 KGS),
- stemplowanie dokumentów podróży obywateli państw trzecich (art. 10 KGS),
- szczegółowe zasady kontroli dla różnych rodzajów granic i różnych środków transportu wykorzystywanych do przekraczania granic zewnętrznych państw członkowskich (art. 18 KGS),
- szczegółowe zasady kontroli granicznej określonych kategorii osób (art. 19 KGS).

Projektowane rozporządzenie określa zagadnienia nie uregulowane w KGS tj. sposób upraszczania kontroli granicznej oraz zasady przekraczania granicy przez różnego rodzaju pojazdy z uwagi na konieczność umożliwienia im przejazdu poza kolejnością ze względu na rodzaj ładunku i formę wykonywania przewozu. Ponadto projekt określa podmioty wobec, których można odstąpić od dokonywania kontroli granicznej lub dokonać jej w sposób ograniczony. Regulacja ta jest niezbędna dla zapewnienia szybkiego i niczym nie zakłóconego przekraczania granicy m.in. przez podmioty prowadzące różnego rodzaju akcje ratownicze.

Wprowadzono w projekcie nowy przepis, który ma na celu w okresie przejściowym tj. do daty zniesienia kontroli na granicach wewnętrznych, w rozumieniu KGS, umożliwienie wykonywania rejsów międzynarodowych z międzylądowaniem w celu dobierania pasażerów odbywających rejs do portu docelowego.

Projektowane rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji stosownie do postanowień ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414).

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałuje rozporządzenie:

Przepisy projektu rozporządzenia będą oddziaływać na następujące podmioty:

- a) komendantów właściwych terytorialnie oddziałów Straży Granicznej,
- b) na obywateli RP, obywateli UE i członków ich rodzin oraz cudzoziemców, którzy przekraczają granice państwową,
- c) podmioty biorące udział w akcjach ratowniczych.

2. Obowiązek przeprowadzenia konsultacji:

W trakcie opracowywania projektu rozporządzenia odstąpiono od przeprowadzenia konsultacji społecznych, gdyż problematyka regulowana tym aktem wykonawczym dotyczy spraw technicznych, związanych z organizacją przebiegu kontroli granicznej będących w gestii Straży Granicznej.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych:

Wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorstw a także rozwój regionalny:

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, a także rozwój regionalny.